

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Rosalie Blomaard	Datum	1 juni 2023
Doorkiesnummer	14030	Kenmerk	11243707
E-mail	Rosalie.blomaard@utrecht.nl	Onderwerp	Inzet BO Leefomgeving 2023
Bijlage(n)	-	Beleidsveld	Mobiliteit, Ruimtelijke Ordening

Geachte leden van de raad,

Op 15 juni aanstaande vindt het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving (BOL) Noordwest plaats. In deze brief lichten wij onze inzet voor dit overleg toe. Het BOL vormt, samen met het bestuurlijk overleg Meerjarenprogramma Ruimte en Transport (BO MIRT) in het najaar, een cyclus van halfjaarlijkse momenten waarop het Rijk en de regio besluiten nemen over de fysieke leefomgeving. Aan dit overleg met bewindspersonen van de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), Infrastructuur en Waterstaat (I&W), Economische Zaken (EZK) en Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit (LNV) nemen namens ons college wethouders Eerenberg en Van Hooijdonk deel.

Het BOL staat in het teken van verstedelijking. Onze stad staat voor een grote groeiopgave, met als uitgangspunt dat onze stad voor alle Utrechters een plek is waar zij op een gezonde manier kunnen wonen, werken en recreëren. Daarvoor is het nodig dat we woningbouw en mobiliteit op een duurzame en ruimtelijk efficiënte manier organiseren. Dit doen we door te bouwen aan een polycentrische stad, met het ov-wiel met spaken als basis. Alle thema's die bijdragen aan een prettig leefklimaat zijn hier onderdeel van: wonen, economie, groen, mobiliteit, energie, water en bodem, en diverse maatschappelijke voorzieningen. De investeringen die daarvoor nodig zijn, zijn ingrijpend en omvangrijk. Hiervoor zullen we als stad, samen met de regio en het Rijk een substantiële bijdrage aan moeten leveren.

Voorgaande informatie

Op [14 november 2022](#) hebben wij u geïnformeerd over de resultaten van het Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (BO-MIRT) dat op 11 november 2022 plaatsvond. Tijdens dit BO-MIRT maakten we met het Rijk onder andere financiële afspraken over de Merwedelijn, en over het afronden en starten van vervolgonderzoek naar de ontwikkeling van de stad. Op [21 maart 2023](#) informeerden wij u per brief over relatie en samenhang tussen de verschillende onderzoeken die we doen naar de toekomstige ontwikkeling van de stad. Op 9 mei werd dit nader toegelicht tijdens een technische bijeenkomst.

Agenda BO Leefomgeving 2023

Het BOL is dit keer met name een agenderend overleg, er is namelijk nog veel in beweging zoals in deze brief wordt toegelicht. Een drietal onderwerpen wordt besproken. We zetten daarbij in op één concreet resultaat bij het programma woningbouw en mobiliteit. Voor de overige onderwerpen zetten we in op agendering voor het vervolg om stappen te maken op belangrijke dossiers voor onze stad. De inzet vanuit de gemeente Utrecht is in nauw overleg met de regio's U10, Amersfoort en Foodvalley en provincie Utrecht en Amersfoort en Veenendaal opgesteld. Samen werken we aan opgaven van de Metropoolregio Utrecht (MRU).

De agenda voor het BOL Noordwest bestaat uit drie hoofdonderwerpen:

1. Programma Woningbouw en Mobiliteit;
2. Bereikbaarheid en MIRT;
3. Programma NOVEX.

1. Programma woningbouw en mobiliteit

Voorstel Gebiedsbudget Groot Merwede

Het Rijk heeft in 2021 €500 mln. beschikbaar gesteld om te investeren in de 17 grootschalige woningbouwlocaties. Deze middelen zijn beschikbaar voor het investeren in randvoorwaarden voor woningbouw. Dit gaat bijvoorbeeld over de kwaliteit van leefomgeving en onrendabele toppen (niet om infrastructuur).

Inzet: Voor Groot Merwede hebben we samen met Nieuwegein een voorstel ingediend. Het betreft investeringen om de kwaliteit van de leefomgeving te verbeteren. Door de toevoeging van woningen in dit gebied neemt de druk op bestaande voorzieningen dermate toe dat ze in huidige vorm niet meer voldoen. Met deze aanvraag kan een bijdrage worden geleverd aan het uitgangspunt om te groeien in balans, zoals de inrichting van de openbare ruimte, vergroening en klimaatadaptatie.

Dit is aanvullend op de financiële afspraken die in het BO MIRT Noordwest 2022 zijn gemaakt tussen de ministeries van BZK en I&W met de gemeenten Utrecht, Nieuwegein, Amersfoort en Veenendaal over de ontsluiting van de grootschalige NOVEX-woningbouwlocaties Groot Merwede, Spoor- en A1-zone Amersfoort en Foodvalley. Dit betrof voor Utrecht €600 miljoen (incl. btw) voor de Merwedelijn, €100 miljoen (incl. btw) voor de wegontsluiting Groot Merwede en €87,5 miljoen (excl. btw) voor de versnellingsafspraken Utrecht Zuidwest en Noordwest in het [BOL 2022](#).

2. Bereikbaarheid en MIRT

Er staan twee onderwerpen op de agenda ten aanzien van bereikbaarheid en MIRT. Conform de afspraken op het BO MIRT 2022 bespreken we de voortgang van het Alternatief Ring Utrecht en de mogelijkheden voor tijdelijke woningbouw Rijnenburg. Daarnaast staat de strategische heroriëntatie van I&W op de agenda.

Alternatief Ring Utrecht (ARU)

Conform het regeerakkoord stellen Provincie en Gemeente Utrecht een alternatief op voor het Tracébesluit A27/A12 Ring Utrecht. We hebben u als raad samen met de provinciale staten op 1 februari geïnformeerd over de bouwstenen van het alternatief, en met uw commissie MGOR op 11 mei jl. de tussenstand besproken. De komende maanden worden de onderzoeken van de bouwstenen 'één voor één' opgeleverd en werken we op basis daarvan het alternatief uit. Zodra we een stap kunnen zetten in het vaststellen van (onderdelen) van het alternatief en de besluitvorming, betrekken we uw raad daarbij.

Tijdelijk wonen in Rijnenburg

Rijk en regio bespreken ook of er op korte termijn ruimte is voor tijdelijke woningbouw in Rijnenburg. Gezien de complexiteit van het gebied is dit niet eenvoudig te realiseren, onder meer vanwege de bodemomstandigheden, de ontsluiting en de eigendomssituatie. De mogelijkheden voor tijdelijke woningbouw in Rijnenburg in net als de onderzoeken van het ARU verkennend in onderzoek. We zijn daarover op dit moment ook in overleg met omliggende gemeenten en marktpartijen. De ontwikkelingen van het Alternatief Ring Utrecht en van het onderzoek naar tijdelijke woningbouw in Rijnenburg worden door Rijk en regio in samenhang met elkaar gezien.

Inzet: We bespreken tijdens het BOL de tussenstand met het Rijk en maken op basis daarvan een passende procesafpraak. We houden de raad nauwgezet op de hoogte van beide ontwikkelingen.

Strategische heroriëntatie ministerie van I&W

In de Kamerbrief '[Vooruitblik MIRT 2023](#)' hebben de bewindspersonen van I&W een strategische heroriëntatie aangekondigd. In plaats van te investeren in aanleg van infrastructuur wordt een groot deel van dat gereserveerde geld ingezet om onderhoud en renovatie te plegen voor het wegen- en vaarwegenprogramma. Dat houdt in dat verbredingen en aanleg van een deel van de (vaar-)wegen worden uitgesteld. De effecten van deze heroriëntatie op de specifieke MIRT-projecten in provincie Utrecht (zie hierboven) moet de komende maanden duidelijk worden. Aangegeven is dat de gelden voor de ontsluiting van nieuwe woningbouw (€ 7,5 mld.) en voor verkeersveiligheid ongemoeid blijven. In het BOL wordt de tussenstand gedeeld.

Inzet: We bespreken tijdens het BOL de voortgang en kijken vooruit naar de volgende stappen.

3. Programma NOVEX

De ruimte in Nederland is schaars, terwijl de ruimtelijke opgaven in ons land groot, urgent en complex zijn. Het Rijk heeft twee parallelle processen voor de uitwerking van deze ruimtelijke schaarste. Enerzijds de uitwerking per provincie voor de nieuwe Nota Ruimte en anderzijds de uitwerking voor specifieke gebieden die vanwege grote ruimtelijke transitie een eigen ontwikkelperspectief behoeven, zogenaamde NOVEX-gebieden. Er zijn in Nederland 16 NOVEX-gebieden aangewezen. Hiervan liggen er vier in onze provincie (Utrecht-Amersfoort, Groene Hart, Arnhem-Nijmegen-Foodvalley, Regio Schiphol) en is er één die de stad Utrecht direct aan gaat: Utrecht-Amersfoort (oftewel de MRU).

Beide trajecten dienen een ander doel, maar worden in samenhang met elkaar doorlopen. In het BOL wordt de tussenstand van beide trajecten besproken.

1. Provinciale invulling voor de Nota Ruimte

De Provincie Utrecht heeft de opdracht gekregen om regionale vraagstukken inzichtelijk te maken en te agenderen in de nieuwe Nota Ruimte (naar verwachting in 2024). Hierbij gaat het om inzicht te krijgen van wat ruimtelijk wenselijk, mogelijk en realiseerbaar is binnen het provinciale grondgebied. Meer informatie over dit traject is te lezen op de website van het Ministerie van BZK: [NOVEX | De Nationale Omgevingsvisie](#).

2. Uitwerking NOVEX-gebied Utrecht-Amersfoort

De uitwerking voor elk NOVEX-gebied gaat in drie stappen naar een totaalpakket. Eerst wordt een ontwikkelperspectief geschreven, waarbij het uitgangspunt voor de regio het IRP is en voor de stad de RSU met oplegger. Voor het ontwikkelperspectief worden in deze context de twee bestaande verstedelijkingsperspectieven Utrecht Nabij en Amersfoort Centraal samengevoegd. Dit ontwikkelperspectief wordt op het BOL besproken, net als het vervolg van de tweede en derde stap.

Datum 1 juni 2023
Ons kenmerk 11243707

Dit zijn een uitvoeringagenda en een investeringsagenda, waarin wordt verdiept in de samenhang van inhoud, planning en financiering van de ruimtelijke opgave.

Inzet: In beide trajecten wordt toegewerkt naar inzicht in ruimtelijke uitdagingen en mogelijkheden binnen de Metropoolregio Utrecht. Voornaamste aandachtspunt is het invullen van alle randvoorwaarden voor de gezonde groei van de stad, zoals voldoende groen, recreatie en energievoorzieningen. De reeds opgestelde kaders blijven leidend, zo zetten wij in op letterlijke opname van de bestaande visie in NOVEX-verband en werken wij komend jaar graag mee aan een uitvoerings- en investeringsagenda. Mocht het in één van de trajecten leiden tot inzichten die buiten de gemeentelijke kaders liggen, leggen we dat tijdig aan uw raad voor.

Betrokkenheid raad

Over onze gemeentelijke inzet, de inhoudelijke keuzes en financiering blijven wij met u in gesprek. Wij zullen u in hetzelfde ritme van overlegmomenten met het Rijk samenhang informeren over de hierboven genoemde onderzoeken. Over de (tussentijdse) resultaten van de onderzoeken van het Alternatief Ring Utrecht en de mogelijkheden voor tijdelijke woningbouw in Rijnenburg informeren wij u raad zodra deze beiden beschikbaar zijn, en gaan hierover met u in gesprek. Dat geldt ook voor de uitwerking van het NOVEX-gebied. Keuzes op de inhoudelijke koers en financiële toezeggingen leggen wij via raadsbesluiten aan uw raad voor.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,